

PERSONALITĂȚI DE VAZĂ ALE INTELECTUALITĂȚII TEHNICE DIN BASARABIA

*„Sunt puține regiuni care au atâția fruntași distinși,
dar necunoscuți opiniei publice românești, din Basarabia”
(Gheorghe Bezviconi)*

BÎRLĂDEANU Alexandru economist

Născut la 25 ianuarie 1911, în localitatea Comrat, Basarabia, în familia unor învățători. De regie ortodoxă, având un bunic preot într-un sat de răzeși.

Liceul l-a început la Tighina, apoi l-a continuat și terminat la liceul Internat din Iași. Licențiat al Facultății de Drept a Universității din Iași (1937). Examenle de doctorat economic la Universitatea din Iași (1940).

Pe parcursul activității sale profesionale a fost asistent la catedra de economie politică și finanțe a Universității din Iași (1937-1940); cercetător la institutul de cercetări Științifice din Chișinău (1940-1946); expert economic al Comisiei guvernamentale române la tratativele de pace de la Paris (1946-1947); secretar general pentru problemele comerțului exterior la Ministerul Economiei Naționale (1947-1948); ministru al comerțului Exterior (1948-1953); vicepreședinte al Consiliului de miniștri pentru probleme economice (1956-1966); președinte al Consiliului național de Cercetări Științifice (1966-1968).

Profesor universitar (din 1949) și șef al catedrei de economie politică de la Academia de studii economice București.

Membru titular al Academiei Române (2 iulie 1955), ales, în unanimitate, prin vot secret.

În repetate rânduri, reprezentant al României în comisia Economică a ONU pentru Europa (din 1948).

A făcut parte din colectivul de conducere a reformei bănești din 1947; organizator al pregătirii și înfăptuirii desființării regimului de cartele (1954) și a cotelor obligatorii în agricultură și înlocuirea lor cu un sistem de contractare (1956). A activat și a participat ca economist expert la tratativele pentru desființarea sovromurilor (1957-1958).

Ca reprezentant al României în CAER a susținut și promovat ferm teza independenței și suveranitatea României și a combătut teoriile diviziunii internaționale socialiste a muncii, ca

și pe cele ale creării complexelor economice regionale interstatale. A promovat ideea unui raport rațional între acumulare și consum, care să nu sacrifice nici generațiile actuale și nici pe cele viitoare (1960-1965). A susținut, din 1967, ideea reformelor economice bazate pe descentralizarea deciziilor și promovarea cointeresării materiale a unităților economice.

Datorită profunde divergențe cu regimul de atunci, din 1968 s-a retras din toate funcțiile oficiale. Opoziția sa pe plan politic față de dictatura a culminat în semnarea „Scrisorii celor șase” (aprilie 1988) de protest față de politica oficială, lucru pentru care a fost trimis cu domiciliu forțat până în ziua revoluției din decembrie 1989.

Printre primii economiști români care, în interviuri (date presei din țară și străinătate), a cerut din primul moment trecerea la economia mixtă de piață, pluralismul formelor de proprietate, descentralizarea economică etc. În condițiile unui regim profund democratic bazat pe principiul pluralismului politic și separării puterilor în stat.

Domenii de cercetare: teoria și politica economică. A prezentat comunicări la o serie de reuniuni internaționale; a fost invitat și a prezentat o comunicare la Academia Franceză etc.

Ales prin vot secret vicepreședinte al Academiei Române (2 februarie 1990). Membru al Frontului Salvării Naționale. Ales senator la 20 mai 1990. Președinte al Senatului României în prima legislatură (iunie 1990-oct. 1992). A fost copreședinte al Adunării Constituante (1990-1991).

Crescut într-un mediu de intelectuali de provincie și format intelectualicește la Iași, sub influența hotărâtoare a „Vieții românești”, perioada de după primul război mondial. Pasionat de lectură, în special proză.

Rubrică susținută de Valeriu Dulgheru